

TER VOORBEREIDING

Staatssecretaris besproken 15-10-2024 ¹

Aan
Staatssecretaris

Datum
09-10-2024

Onze referentie
2024-⁹

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Uiterlijk bij
11 oktober 2024

Bijlage(n)
0

nota

Voorbereiding overleg Actieagenda Integratie d.d. 15
oktober 2024

Aanleiding

- Op 15 oktober om 10.30 uur vindt een eerste overleg met u plaats over de Actieagenda Integratie.
- Ter voorbereiding ontvangt u een eerste versie van de outline van de Actieagenda.
- Dit overleg wordt begeleid door DG SZI. Vanuit SI sluiten aan: ¹
(DS&I), (MT-lid ESS¹),
(MT-lid WS²) en (WS).

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd kennis te nemen van de outline en u tijdens het overleg (in ieder geval) uit te spreken over onderstaande vragen:

- Kunt u zich vinden in de voorgestelde richting en uitwerking van de Actieagenda, vormgegeven in deze outline? Kunt u zich vinden in de toon?
- Kunt u zich vinden in de aangepaste naamgeving van de Actieagenda? ⁹ Actieagenda integratie
- Kunt u zich vinden in de verschillende voorgestelde acties, en heeft u ¹⁰ Actieagenda integratie
eventueel aanvullende suggesties die u mee wilt geven?
- Hoe ziet u de coördinerende rol ten aanzien van deze Actieagenda (ook qua reikwijdte)?

Kernpunten

Actieagenda

De doelstelling van de Actieagenda Integratie en Maatschappelijke Samenhang richt zich op het bevorderen van een open en vrije samenleving waarin iedereen volwaardig kan deelnemen, gelijkwaardige kansen krijgt en de Nederlandse waarden en normen respecteert zoals vastgelegd in de democratische rechtsorde. Hiertoe staan drie pijlers centraal:

1. **Een goede start in Nederland** (de nieuwkomer)
2. **Meedoen zonder belemmeringen** (de samenleving)
- ¹¹ **Een sociaal stabiel Nederland** (inzet wanneer het samenleven niet vanzelf goed gaat). ¹² **Maatschappelijke samenhang**

NL

¹ ESS = Expertise-unit Sociale Stabiliteit

² WS = Weerbare Samenleving

Overzicht van opmerkingen bij Openbaarmaking nota's bij actieagenda integratie.pdf

Pagina: 1

	Nummer: 1	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: FreeText	Datum: 7-2-2025 12:48:35
	Staatssecretaris besproken 15-10-2024			
	Nummer: 2	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:45:15
	Nummer: 3	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:45:17
	Nummer: 4	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:45:28
	Nummer: 5	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:45:30
	Nummer: 6	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:45:31
	Nummer: 7	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:45:33
	Nummer: 8	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:45:36
	Nummer: 9	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: FreeText	Datum: Onbepaald
	Actieagenda integratie			
	Nummer: 10	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: FreeText	Datum: Onbepaald
	Actieagenda integratie			
	Nummer: 11	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
	3. Een sociaal stabiel Nederland			
	Nummer: 12	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: FreeText	Datum: Onbepaald
	Maatschappelijke samenhang NL			

Regeerprogramma

De acties uit het regeerprogramma zijn opgenomen in de *outline* en zijn geel gearceerd.

Datum

09-10-2024

Onze referentie

2024

Disclaimer

Middelen, capaciteit en taakstelling

- De acties uit de Actieagenda betreffen nieuwe, aanvullende acties op het bestaand beleid, en zijn nog niet gedekt (nog geen middelen en capaciteit voor beschikbaar). Deze dienen bij akkoord nog te worden geclaimd bij de voorjaarsnota.
- Gelet op de aankomende taakstelling (en inkrimping ambtelijk apparaat), kan het zijn dat de Actieagenda (met een beperkte claim en daarmee het aantal acties) een beperkte slagkracht heeft en bestaande inzet wordt afgeschaald.

Samenwerkingspartners

De voorgestelde acties zijn nog niet afgestemd met eventuele samenwerkingspartners, zoals andere ministeries, gemeenten, de VNG of andere maatschappelijke organisaties vanuit verschillende gemeenschappen. Na uw instemming zal dit onderdeel uitmaken van de volgende fase van de uitwerking van de Actieagenda.

Naamgeving Agenda

De voorgestelde maatregelen richten zich niet enkel op nieuwkomers, maar ook op de samenleving in den brede. Gelet op de reikwijdte van de maatregelen wordt voorgesteld om te spreken van de Actieagenda Integratie en Maatschappelijke Samenhang.

Planning

Tijd	Actie
Oktober – november 2024	Uitwerken outline tot claims voor voorjaarsnota. Afstemming maatregelen met betrokken ministeries.
November – december 2024	Consultatieronde maatschappelijke partners, gemeenten en samenleving.
December 2024	Bespreking conceptversie Actieagenda SPI.
Januari 2025	Tweede consultatieronde maatschappelijke partners, gemeenten en samenleving. Mogelijke koppeling met werkbezoeken voor SPI.
Voorjaarsbesluitvorming 2025	Presenteren Actieagenda aan TK.

Toelichting

Tekst uit het regeerprogramma ten aanzien van de Actieagenda Integratie en Maatschappelijke Samenhang

'Om dit te realiseren gaat het kabinet aan de slag voor een actieagenda integratie met in ieder geval de volgende stappen:

- Werk en taal zijn de basis van integratie. We gaan aan de slag met gelijke kansen voor iedereen, de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en het

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

leren van de taal op de werkvloer – hierbij ontzorgen we werkgevers (vooral het midden- en kleinbedrijf), zodat zij er zo weinig mogelijk geld en tijd aan kwijt zijn. Dit geldt ook voor het sneller aan werk helpen van nieuwkomers (gezinsmigranten, statushouders en asielzoekers). Nog te veel statushouders zijn nog niet betaald aan het werk en daarmee nog afhankelijk van de bijstand.

- Het kabinet versterkt zelfbeschikking en de vrijheid om eigen keuzes te maken – ook in een gesloten gemeenschap moet je zelf richting kunnen geven aan je leven. Daarom zetten we extra in op verandering vanuit die groepen zelf en op de aanpak van schadelijke praktijken zoals huwelijksdwang en vrouwelijke genitale verminking.
- Het kabinet ondersteunt inburgeringsplichtige nieuwkomers bij het leren van de taal en brengt actief kennis bij over de Holocaust en de slachtoffers daarvan.
- Het kabinet wil betere regels voor versterkte oproepen tot gebed.
- Het kabinet blijft de dialoog aangaan om maatschappelijke samenhang te realiseren – hiermee willen we scheidslijnen in de samenleving overbruggen en verbinding stimuleren.
- Het kabinet wil de veerkracht en weerbaarheid van mensen verhogen om de sociale stabiliteit te behouden. Zo willen we Nederland sterker maken tegen interne en externe conflicten en tegen ongewenste buitenlandse beïnvloeding zoals via informele scholing in bijvoorbeeld weekendscholen.'

Datum
09-10-2024

Onze referentie
2024- [REDACTED]

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Staatssecretaris besproken 14-11-2024

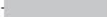
Aan
Staatssecretaris

nota

Voortgang Actieagenda Integratie

TER BESLISSING

Datum
06-11-2024

Onze referentie
2024-

Opgesteld door

Bijlage(n)
0

Aanleiding

Op 15 oktober jl. vond een eerste overleg met u plaats over uw Actieagenda Integratie. Naar aanleiding van dit overleg is de outline aangepast. Met deze nota leggen we een nieuwe versie van de outline aan u voor, met de onderliggende claims (inhoudelijke plannen voor de Actieagenda). We bespreken dit graag met u tijdens de beleidsstaf met DG SZI op maandag 11/11.

Geadviseerd besluit

Beslispunt 1: Kunt u instemmen met deze aangepaste outline (kernpunt 1)?
Indien u hiermee instemt, wordt de Actieagenda langs deze outline nader uitgewerkt.

Beslispunt 2: Kunt u zich vinden in de onderliggende claims voor de Actieagenda (kernpunt 2)?

Beslispunt 3: Kunt u instemmen met de aangepaste planning voor de Actieagenda (kernpunt 3)?

Kernpunten

Kernpunt 1: Outline

- Een nieuwe versie van de outline staat in bijlage 1.
- De outline start met uw visie op de Nederlandse samenleving. Daarna gaat u in op het belang van een goede integratie met een focus op het snel beheersen van de Nederlandse taal en het meedoen via betaald werk.
- De toon van de visie is aangepast, waarbij er normerende boodschappen zijn opgenomen met betrekking tot taal, betaald werk, het belang van het onderhouden van de open en vrije samenleving en het blijvend onderschrijven van de Nederlandse waarden en normen, en sluit af met het belang van maatschappelijke samenhang.
- De probleemstelling wordt nader uitgewerkt per actielijn.
- De Actieagenda wordt ingericht langs drie actielijnen, met een focus op actielijn 1:
  - Actielijn 1 (nieuwkomer): Een goede start in Nederland: meedoen en aan de slag (de Nederlandse taal en betaald werk);
  - Actielijn 2 (migrant): Een open en vrije samenleving (o.a. zelfbeschikking, ongewenste buitenlandse

	Nummer: 1	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: Tekst plaatsen	Datum: 6-2-2025 15:02:23
	Staatssecretaris besproken 14-11-2024			
	Nummer: 2	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:50:31
	Nummer: 3	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 12:50:32

beïnvloeding, gebedsoproepen en de imamopleiding).

Actielijn 3 (samenleving): Maatschappelijke samenhang in Nederland (met antidiscriminatie, eerlijke en gelijke kansen, en tegengaan van polarisatie, vervreemding, spanningen en extremisme).

Datum
06-11-2024

Onze referentie
2024- [redacted]

- De inzet op nieuwkomers en werk (actielijn 1) komt ook aan de orde in de gezamenlijke beleidsstaf met de minister van 8 november aanstaande aan de hand van vragen over de nadere maatregelen op asiel en migratie in relatie tot de kans op werk en gebruik sociale zekerheid door asielzoekers en statushouders. Mogelijk leidt deze bespreking tot aanpassing van de inzet op nieuwkomers en werk.

Kernpunt 2: Claims

- Voor de verschillende actielijnen die tot de actieagenda behoren zijn berekeningen gemaakt voor de benodigde middelen. Hierbij zijn de ambities van het kabinet het uitgangspunt geweest.
- In bijlage 2 vindt u een overzicht van de totale kosten van het huidige voorstel van de Actieagenda, uitgewerkt per maatregel.
- De inzet op nieuwkomers en werk vraagt een stevige financiële claim. Op basis van de uitkomsten van de gezamenlijke beleidsstaf van 8 november worden deze plannen verder uitgewerkt.
  - Voor het huidige plan van aanpak Statushouders aan het werk is voor de periode 2024-2026 € 37,75 miljoen beschikbaar (startbanen, werkgeverssubsidie en regionale verbinders). Voor 2027 en verder is nog geen budget beschikbaar. Voor 2027 en verder gaan we uit van een claim van [redacted] per jaar.
  - Voor asielzoekers aan het werk wordt bezien of naast de inzet op het verminderen van belemmeringen een ondersteuningsstructuur van toegevoegde waarde kan zijn (en op welke manier) voor het aan het werk helpen van asielzoekers. Voor een ondersteuningsstructuur is geen budget beschikbaar.
  - Voor beide onderwerpen geldt dat een claim moet worden bezien in samenwerking met PDV. Immers, de inzet op asielzoekers en statushouders draagt bij aan het verminderen van de bijstandsafhankelijkheid van statushouders.
- In bijlage 3 vindt u de (concept-)onderbouwing van de benodigde middelen voor actielijn 1 – Een goede start in Nederland.
- In bijlage 4 vindt u de (concept-)onderbouwing van de benodigde middelen voor actielijn 2 – Een open en vrije samenleving.
- In bijlage 5 vindt u de (concept-)onderbouwing van de benodigde middelen onderbouwing voor actielijn 3 – Maatschappelijke samenhang in Nederland.

Kernpunt 3: Planning

- Op basis van uw feedback is een nieuwe planning opgesteld.
- Indien u instemt met de outline en (financiële) onderbouwing hiervan, zal een claim worden ingediend voor de voorjaarsbesluitvorming.
- De periode tot en met Q1 2025 zou worden gebruikt om met departementen, gemeenten en maatschappelijke organisaties invulling te geven aan de Actieagenda op basis van de outline.

 Nummer: 1   Auteur: Onderwerp: Notitie   Datum: 7-2-2025 13:18:13
Lakken op grond van Financiële belangen

 Nummer: 2   Auteur: Onderwerp: Markering   Datum: 7-2-2025 13:17:35

- Gedurende deze periode kan een reeks werkbezoeken worden georganiseerd die aansluit bij de inhoud van de Actieagenda.
- Om de Kamer tijdig te informeren, kan een Kamerbrief voor Q1 2025 worden opgesteld waarin uw visie, een probleemstelling en een schets van het traject uiteen worden gezet (inclusief verwijzing naar de motie Becker). In deze Kamerbrief kan echter niet over beleidsvoornemens worden gecommuniceerd die nog geen financiële dekking hebben, de voorjaarsbesluitvorming loopt dan immers nog.
- Na het beschikbaar komen van middelen kan een verder uitgewerkte versie van de Actieagenda gedeeld worden met de Kamer (Q3 2025).

Datum
06-11-2024

Onze referentie
2024-

Tijd	Actie
November 2024	Indienen claim
Q4 2024	Uitwerken conceptversie Actieagenda
Q4 2024	Bespreken conceptversie Actieagenda met SPI
Q4 2024 – Q1 2025	Consultatieronde maatschappelijke partners, gemeenten en samenleving.
Q1 2025	Werkbezoeken i.h.k.v. Actieagenda
Q1 2025	Informeren Kamer over voortgang Actieagenda
Q3 2025	Versturen Actieagenda naar Kamer

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Outline Actieagenda Integratie	Ter informatie (niet verzenden)	
2	Overzicht kosten per maatregel		
3	(Concept-)onderbouwing actielijn 1 – Een goede start in Nederland		
4	(Concept-)onderbouwing actielijn 2 – Een open en vrije samenleving		
5	(concept-)onderbouwing actielijn 3 – Maatschappelijke samenhang in Nederland		

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Aan Staatssecretaris

nota

Concept-Kamerbrief Actieagenda Integratie en
Maatschappelijke Samenhang

TER BESLISSING

Directie

Datum
22-11-2024

Onze referentie
2025

Opgesteld door

Bijlage(n)
0

Aanleiding

- Naar aanleiding van verschillende ontwikkelingen in de samenleving heeft U aangegeven de Kamer nog voor het kerstreces (2024) te willen informeren over de hoofdlijnen van uw Actieagenda Integratie en Maatschappelijke Samenhang.
- De outline, besproken in de beleidsstaf van 14 november, is uitgewerkt in een concept-Kamerbrief, deze leggen wij aan u voor.

Geadviseerd besluit

Stemt u in met deze concept-Kamerbrief over de Actieagenda Integratie en Maatschappelijke Samenhang, inclusief het opnemen van de genoemde claim voor de uitvoering?

N.B. 1 Gezien de versnelling van het proces om al voor het kerstreces een aankondiging met claims te versturen in plaats in de VJB, is FEZ niet akkoord met deze versie. Voor de in de brief genoemde claims is geen dekking binnen de begroting, evenmin is er een politieke toezegging om dit in de VJB te realiseren. Alternatief is om alleen ambities te noemen, zonder dat dit leidt tot een ongedekte claim.

N.B. 2 De Kamerbrief zal na het WGO op 25 november waar nodig nog aangescherpt worden (eventuele toezeggingen of moties).

Kernpunten

Hoofdpunten Conceptbrief

Visie

U start met uw visie over integratie en de samenleving:

- Nederland is een open en vrije samenleving waarin iedereen zelf richting kan geven aan je eigen leven.
- In onze samenleving met een diverse bevolking, kan samenleven in toenemende verscheidenheid spanningen geven.
- Onze vrijheden, waarden en normen moeten we koesteren, en is een samenlevingsbrede opgave.
- Sommige denkbeelden en gedragingen vormen een bedreiging voor de vrijheid of veiligheid van anderen. Dat zet de onderlinge solidariteit onder druk en zorgt voor onvrede en ongelijkheid.

Probleemstelling

U schetst vervolgens wat goed gaat, en wat nog beter kan (onderbouwd met meetbare indicatoren vanuit CBS en wetenschappelijk onderzoek):

- Wat goed gaat is het stijgende onderwijsniveau, arbeidsparticipatie en de (dalende) werkloosheid.
- Op het gebied van samenleven zijn positieve trends waarneembaar, zoals de toename van gemengde sociale contacten in de vrije tijd, en de brede ondersteuning over gelijke rollen voor mannen en vrouwen.
- Wat minder goed gaat, is de achterblijvende participatie van statushouders, de oververtegenwoordiging in de bijstand, een inkomensachterstand bij mensen met een migratieachtergrond, ongelijke kansen op de arbeidsmarkt voor groepen met een migratieachtergrond.
- Vanuit het samenleven-perspectief, zien we toenemende diversiteit kan leiden tot meer spanningen. Ook is er sprake van afname van gevoel van gemeenschappelijkheid en marginalisatie.
- Ook is er sprake van een integratieparadox: hoe hoger mensen met een migratieachtergrond opgeleid zijn en hoe beter de maatschappelijke positie wordt, hoe meer men zich bewust wordt van ongelijkheid en discriminatie in de samenleving.
- Ook kan diversiteit leiden tot waardenconflicten, bijvoorbeeld daar waar het gelijke rechten van LHBTIQ+=personen betreft. Ook kunnen spanningen toenemen als gevolg van invloeden vanuit het buitenland.

Datum
22-11-2024

Onze referentie
2025

Aankondiging (outline) Actieagenda Integratie en Maatschappelijke Samenhang

U kondigt vervolgens de Actieagenda aan, met een tweeledige doelstelling:

1. Het verbeteren van de sociaaleconomische positie en gelijkwaardige kansen van mensen met een migratieachtergrond. Door extra in te zetten op taal en werk voor nieuwkomers.
2. Het versterken van de open en vrije samenleving en de Nederlandse waarden en normen.

Deze twee aspecten grijpen op elkaar in. Een samenleving waarin iedereen perspectief heeft op een goed bestaan en waar de waarden en normen van de open en vrije samenleving stevig verankerd zijn, kan tegen een stootje. Daarin kan een ieder zich ontplooien en zichzelf zijn.

De Actieagenda zal bestaan uit drie actielijnen:

1. Een goede start in Nederland: meedoen en aan de slag (nieuwkomers, taal en werk).
2. Een vrije en open samenleving (aandacht voor zelfbeschikking, imamopleiding, versterkte gebedsoproepen en buitenlandse beïnvloeding).
3. Maatschappelijke samenhang in Nederland (aandacht voor aanpak discriminatie, Roma en Sinti, polarisatie en spanningen, extremisme, kwetsbare wijken (toezegging spoeddebat Antisemitisme d.d. 13 november jl.).

U sluit af dat u de komende tijd aan de slag met de uitvoering van de aangekondigde activiteiten, in afstemming met uw collega's van JenV, OCW, VWS en BZK en in samenwerking met lokaal bestuur en het maatschappelijk middenveld. Dit traject zal nog opgestart moeten worden. Ook zal met de uitwerking de beantwoording van een aantal moties meegenomen worden.

Claims

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

In deze brief kondigt u op abstracte wijze een aantal activiteiten aan bij elke actielijn, waar nog geen financiële dekking voor is:

Datum
22-11-2024

Actielijn 1: U kondigt aan [ ] vrij te maken voor onder meer effectieve bemiddeling van nieuwkomers naar werk. Ook geeft u aan [ ] vrij te zullen maken voor holocausteducatie voor nieuwkomers, inclusief het bezoek aan authentieke locaties.

Onze referentie
2025 [ ]

Actielijn 2: U kondigt aan [ ] euro vrij te maken voor het opschalen van activiteiten op dialoog met de samenleving. Onder andere over de onderwerpen zelfbeschikking, de imamopleiding en buitenlandse beïnvloeding.

Actielijn 3: U geeft aan te streven naar een inzet [ ] euro gericht op kwetsbare wijken - samen met andere departementen binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Tevens beoogt u [ ] euro vrij te maken voor gerichte aanpakken op het tegengaan van discriminatie op de arbeidsmarkt en in de samenleving, polarisatie en scheidslijnen in de samenleving, eveneens als het tegengaan van extremisme en het versterken van digitale weerbaarheid.

Planning

Om verzending voor de kerst mogelijk te maken, dient het stuk besproken te worden in de RAenM op 17 december en eventueel de MR van 20 december. De planning is dan als volgt:

- 22 november: eerste concept aanbieden naar stas P&I
- 25 november: aanbieden eerste concept aan DO P&I
- 27 november: DO P&I
- 25-29 november: aanpassen conceptbrief n.a.v. DO en WGO
- 29 november: verzending brief aan Ambtelijke Commissie MenA
- 4 december: Bespreking Ambtelijke Commissie MenA
- 10 december: aanleveren brief bij AZ t.b.v. RAenM

Pagina: 9

	Nummer: 1	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:33:30
	Nummer: 2	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:33:32
	Nummer: 3	Auteur:	Onderwerp: Notitie	Datum: 7-2-2025 13:35:24
	Lakken op grond van financiële belangen			
	Nummer: 4	Auteur	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:33:33
	Nummer: 5	Auteur	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:33:36
	Nummer: 6	Auteur	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:33:42

Aan

Staatssecretaris

nota

Nieuwe versie 2 december 2025 Brief Aankondiging
Actieagenda Integratie

Aanleiding

U heeft op 2 december tijdens de Beleidsstaf DG SZI aangegeven de brief over de aankondiging van de Actieagenda integratie aan te willen passen. Bij deze leggen wij de nieuwe versie aan u voor.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd in te stemmen met de nieuwe versie van de brief, met inachtneming van de punten hieronder
- Gaat u akkoord met aanbieding van deze versie aan de Ambtelijke Commissie Participatie en Integratie van 4 december?
- Gaat u akkoord met afstemming van deze versie met de VNG?
- U wordt geadviseerd de brief ook af te stemmen met MSZW.

Kernpunten

- Tijdens de beleidsstaf van 2 december heeft u verzocht om aanpassingen te maken in de voorliggende brief. Concreet heeft u verzocht de brief dichter bij de gemaakte afspraken in het regeerakkoord/HLA te brengen en een hardere integratieaanpak te formuleren. Hierbij heeft u aangegeven dat de voorgaande versie een te grote nadruk had op preventie, polarisatie en maatschappelijke samenhang.
- Op uw verzoek is de brief op de volgende punten aangepast.
  - Maatschappelijke samenhang is uit de titel gehaald → u wordt geadviseerd om deze toevoeging wel te handhaven, daar de actieagenda niet alleen maar toeziet op integratie (i.c. nieuwkomers, taal en werk), maar ook op samenlevingsvraagstukken als gevolg van toenemende diversiteit.
  - De drie actielijnen zijn vervangen door twee pijlers: 'Taal en werk: meedoen en aan de slag' en 'Waarden en normen in een open en vrije samenleving'. Actielijn 3 is hierbij op uw verzoek sterk ingekort en toegevoegd aan pijler 2 → de passages over polarisatie en preventie van discriminatie en racisme sluiten aan bij de (grotere) inspanningen die het kabinet op dit terrein verricht, zoals bijvoorbeeld benoemd in strategie antisemitisme. De beperkte aandacht voor deze zaken kunnen maken dat het draagvlak voor uitwerking en uitvoering van de Actieagenda bij andere departementen, gemeenten en maatschappelijke partners minder groot wordt.
  - Enkele sprekende voorbeelden zijn toegevoegd in de pijlers en in de inleiding → er zijn voorbeelden opgenomen over eerwraak in Joure,

TER BESLISSING

Directie

Datum
02-12-2024

Onze referentie
2025-

Opgesteld door

Uiterlijk bij
2 december 2024

Bijlage(n)
0

ongeregeldheden in Rijswijk als gevolg van spanningen binnen de Eritrese gemeenschap en gevoelens van ongewenste buitenlandse inmenging. Het noemen van deze voorbeelden kan leiden tot het verwijt van 'selectief shoppen', daar voorbeelden van femicide waarbij de dader geen migratieachtergrond heeft, of ongeregelde bij boerenprotesten evengoed tegen de Nederlandse waarden indruisen.

- De passage over discriminatie in de probleemstelling is verwijderd → het verwijderen hiervan doet geen recht aan de problematiek binnen de samenleving met discriminatie en racisme, dat evengoed een probleem is dat binnen de kaders van de aanpak van de Actieagenda dient te worden aangepakt.
- Op uw verzoek zijn de passages over opvattingen rondom gelijke rechten, gemengde sociale contacten en de integratieparadox weggehaald → u wordt echter geadviseerd deze passages wel op te nemen om een eenzijdig beeld te voorkomen dat als aanstootgevend kan worden ervaren.
- De passage over oververtegenwoordiging in de criminaliteit is in zijn geheel verwijderd → de beeldvorming dat migratieachtergrond een verklarende factor is voor criminaliteit kan niet feitelijk worden onderbouwd.
- Wij adviseren u de brief ook af te stemmen met MSZW, mede ook naar aanleiding van de duidelijk uitgesproken lijn over verbinding en draagvlak om polarisatie tegen te gaan. Tevens zit MSZW in de MCAenM.

Datum
02-12-2024

Onze referentie
2025- [REDACTED]

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Aan Staatssecretaris

nota

aankondiging Actieagenda Integratie (Kamerbrief)

Aanleiding

In het regeerprogramma is een Actieagenda Integratie aangekondigd. In deze versie zijn uw opmerkingen en de opmerkingen van de Ambtelijke Commissie Participatie en Integratie verwerkt.

Geadviseerd besluit

Instemmen met de bijgevoegde Kamerbrief, met inachtneming van de punten hieronder

- Instemmen met voorleggen van deze brief aan de minister van SZW met het oog op bespreking in de Raad Asiel en Migratie.
- Instemmen met bespreking van deze brief met partners en uitvoerders, waaronder VNG en UWV.

Kernpunten

Relatie Hoofdlijnenakkoord

U heeft aangegeven dat u wilt benadrukken dat de Actieagenda Integratie voortkomt uit het Hoofdlijnenakkoord. Verder wilde u enkele aansprekende voorbeelden opnemen. Actielijn 3 is sterk ingekort en toegevoegd aan actielijn 2. Ook is zoveel mogelijk cijfermatige onderbouwing toegevoegd. Deze en andere opmerkingen van u en de PA zijn in de huidige versie verwerkt.

Naamgeving Agenda

Maatschappelijke samenhang is uit de titel gehaald. U zou kunnen overwegen om maatschappelijke samenhang wél in de titel over te nemen, aangezien ook nadruk ligt op het voeren van dialoog in de samenleving. De oorspronkelijke titel van de Actieagenda was: Actieagenda Integratie en Maatschappelijke Samenhang. U wilt maatschappelijke samenhang uit de titel verwijderen. U wordt geadviseerd dat niet te doen. De Actieagenda ziet immers niet alleen op Integratie. Integratie is een beladen term die met name onder Nederlanders van de tweede of derde generatie weerstand oproept. Het is ook een onduidelijk begrip, want wanneer is iemand 'geïntegreerd'? De toevoeging van het begrip maatschappelijke samenhang maakt duidelijk dat zowel nieuwkomers als gevestigde groepen nodig zijn om samen leven tot een succes te maken. Het maakt ook mogelijk om beleid te voeren op samenlevingsvraagstukken die niet direct met migratie samenhangen. Denk aan polarisatie, extremisme en marginalisatie.

TER BESLISSING

Directie

Datum
06-12-2024

Onze referentie
2025-

Opgesteld door

Uiterlijk bij
6 december 2024

Bijlage(n)
0

Criminaliteit en migratie

In uw opmerkingen geeft u aan de oververtegenwoordiging van mensen met een migratieachtergrond verdacht van misdrijven wilt benoemen. Uit een door het CBS uitgevoerde analyse (*Jaarrapport Integratie 2020*) blijkt dat bij de meeste herkomstgroepen de oververtegenwoordiging in de criminaliteit van de jongvolwassen 2e generatie een samenstellingseffect is, dat vrijwel volledig verdwijnt wanneer voor verschillen in achtergrond wordt gecontroleerd. Dit betekent dat bij deze groepen generieke factoren, zoals leeftijd, opleiding, huishoudensstructuur, et cetera, de oververtegenwoordiging in de criminaliteit verklaren en er geen etnisch-specifieke verklaring is¹. Een stelling of beeld dat criminaliteit veroorzaakt wordt door culturele achtergrond en/of de mate van integratie is hierdoor niet feitelijk te onderbouwen. Deze conclusies worden ondersteund door het WODC (Wetenschappelijk Onderzoek en Datacentrum van het ministerie Justitie en Veiligheid).

Datum
06-12-2024

Onze referentie
2025- [REDACTED]

Rol van discriminatie en racisme

De passages over polarisatie en preventie van discriminatie en racisme zijn op uw verzoek sterk ingekort. Dit komt niet overeen met de verantwoordelijkheden die SI op dit terrein heeft. De summiere aandacht voor deze zaken kunnen bovendien maken dat het draagvlak voor uitwerking en uitvoering van de Actieagenda bij andere departementen, gemeenten en maatschappelijke partners minder groot wordt. Hiervoor zijn al aanwijzingen.

Buitenlandse beïnvloeding

In de brief is de passage betreft buitenlandse beïnvloeding in het informeel onderwijs verwijderd. Dit omdat er geen aanwijzingen zijn dat er buitenlandse invloeden zijn die de democratische rechtsorde ondermijnen (ook niet in het Islamitisch weekendonderwijs). Verder is sprake van het tegengaan van onwenselijke beïnvloeding via financiering. U wordt erop gewezen dat buitenlandse financiering slechts sporadisch voorkomt en dat - ook na gericht onderzoek - niet is gebleken dat deze is gericht op beïnvloeding.

---

¹ Alleen bij jongvolwassen 2e generatie mannen met een Marokkaanse achtergrond resteert dan nog een onverklaard verschil. Bij deze categorie lijken dus naast generieke, ook specifieke verklaringen voor de oververtegenwoordiging in de criminaliteit een rol te spelen. Dat hoeven geen aan herkomst gerelateerde verklaringen te zijn, maar kan ook het gevolg zijn van etnisch profileren door politie en in de strafrechtketen.

	Nummer: 1	Auteur	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:02:57
	Nummer: 2	Auteur	Onderwerp: Notitie	Datum: 7-2-2025 13:02:27

Lakken op grond van diplomatieke betrekkingen

TER BESLISSING

Directie Datum
17-12-2024Onze referentie
2025-Opgesteld door
Bijlage(n)
0

Aan Staatsecretaris en Minister van SZW

nota

Concept-Kamerbrief Aankondiging Actieagenda naar Raad
Asiel en Migratie**Aanleiding**

Een conceptversie van de Kamerbrief 'Aankondiging Actieagenda Integratie en Open en Vrije Samenleving' is gereed voor doorgeleiding naar de Raad Asiel en Migratie van 21 januari 2025 (NB: 14 januari is gereserveerd voor Oekraïne).

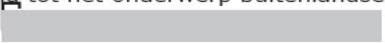
Geadviseerd besluit

- U wordt beiden geadviseerd aan te geven of u kunt instemmen met de doorgeleiding van deze versie van de Concept-Kamerbrief naar de Raad Asiel en Migratie.
- SP&I wordt geadviseerd het formulier voor bespreking in de Raad Asiel en Migratie te ondertekenen.
- U wordt geadviseerd tijdens de onderraad op politiek niveau af te stemmen over de openstaande punten waar geen ambtelijke overeenstemming is bereikt (kernpunt 1).
- Deze versie verschilt van de versie die is besproken in het ambtelijk voorportaal Ambtelijke Commissie Participatie en Integratie. U wordt geadviseerd in stemmen met een schriftelijke afstemmingsronde met de leden van dit ambtelijk voorportaal, voorafgaand aan de behandeling in de Raad Asiel en Migratie.

Kernpunten

Kernpunt 1: Openstaande punten voor bespreking in de onderraad

Buitenlandse beïnvloeding

Er is geen ambtelijke overeenstemming bereikt over het opnemen van specifieke landen met betrekking tot het onderwerp buitenlandse beïnvloeding. In de huidige versie zijn de landen specifiek genoemd.

5

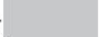
	Nummer: 1	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: Tekst plaatsen	Datum: 14-1-2025 08:45:26

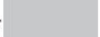
SPI akkoord 10/1

	Nummer: 2	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:03:15

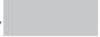

	Nummer: 3	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:04:52

	Nummer: 4	Auteur:	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:04:54

	Nummer: 5	Auteur:	Onderwerp: Notitie	Datum: 7-2-2025 13:04:49

Lakken op grond van diplomatieke betrekkingen

Datum
17-12-2024

Onze referentie
2025- [REDACTED]

Vrouwelijke Genitale Verminking

- In de brief is opgenomen dat u met uw collega van VWS in gesprek zal gaan om te verkennen hoe de preventie van vrouwelijke genitale verminking (VGV) kan worden versterkt. Dit punt is nog niet ambtelijk of politiek afgestemd; u kunt uw voornemen (in gesprek gaan met uw collega van VWS) inbrengen tijdens de onderraad.
- In de brief is opgenomen dat wordt verkend hoe de pakkans van daders van VGV kan worden vergroot. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van JenV. U wordt geadviseerd dit te bespreken tijdens de Raad Asiel en Migratie.

Criminaliteit

In de Kamerbrief is een passage opgenomen over criminaliteit onder bepaalde groepen met een migratie-achtergrond:

- Met JenV is geen overeenstemming met het opnemen van (cijfers over) criminaliteit in de Actieagenda;
- Er bestaat een kleine oververtegenwoordiging van verdachten van strafbare feiten onder specifieke groepen migranten van de eerste en tweede generatie.
- Om in te zetten op de bestrijding of preventie van criminaliteit (dit is het terrein van JenV), of op het corrigeren van negatieve beeldvorming over Marokkaans-Nederlandse jongeren als gevolg hiervan, zal afstemming met JenV moeten plaatsvinden.

Kernpunt 2: Claim

De acties in de Actieagenda zijn momenteel financieel niet gedekt; hiervoor loopt een claimtraject richting de Voorjaarsnota. Zonder aanvullende middelen zullen deze ambities niet, of slechts zeer gedeeltelijk, kunnen worden waargemaakt. De taakstelling rijksbreed vormt een risico voor wet- en regelgevingstrajecten, beleidsuitwerking en uitvoering. Hier liggen politiek risico's.

Kernpunt 3: Samenwerking interdepartementaal en samenleving

De samenwerking met beoogde samenwerkingspartners, zoals andere ministeries, gemeenten, de VNG of andere maatschappelijke organisaties vanuit verschillende gemeenschappen, moet nog tot stand gebracht worden. Dit heeft nog niet kunnen plaatsvinden in verband met de wens de Actieagenda eerder naar de MR te brengen. Dit traject zal worden opgestart na instemming van de MR met de concept-Kamerbrief.

Kernpunt 4: Samenvatting en punten van aandacht

Samenvatting

Dit is een hoofdlijnenbrief waarin de Actieagenda wordt aangekondigd. De agenda heeft twee pijlers:

- Waarden en normen van de open en vrije samenleving (focus samenleving);
- Meedoen en aan de slag met taal en werk (focus nieuwkomers).

Acties die worden aangekondigd in deze Kamerbrief zijn:

Pijler 1: Inzet op zelfbeschikking, het tegengaan van intolerantie en onverdraagzame gedragingen, discriminatie, polarisatie, buitenlandse beïnvloeding, inzet op holocausteducatie en regels voor versterkte gebedsoproepen. Ook vallen hierin acties om het versterken van de sociale cohesie en het versterken van burgerschap.

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Pijler 2: Snelle integratie door betaald werk en het leren van de taal voor nieuwkomers. Belangrijke onderdelen zijn hierbij het niet afschaffen van de taaleis in de bijstand, een verdere verkenning naar een ondersteuningsstructuur voor asielzoekers en werk (naast wegnemen belemmeringen) en het versterken van de inzet op statushouders aan het werk waaronder specifieke inzet op de *empowerment* van vrouwelijke statushouders.

Datum
17-12-2024

Onze referentie
2025- [REDACTED]

Opbrengsten Actieagenda

- Met deze actieagenda wordt een stevige basis gelegd voor versterking van de inzet op taal en werk voor nieuwkomers voor de komende periode. Deze ontwikkeling draagt ook bij aan een directie-overstijgende samenwerking binnen SZW.
- Met deze actieagenda wordt ingezet op een substantiële opschaling op het gebied van tegengaan van polarisatie, het bevorderen van maatschappelijke samenhang en zelfbeschikking.
- De actieagenda verschaft, door uitvoering van de motie-Becker, op open en transparante wijze informatie over de samenwerkingspartners van SZW.

Integratieproblematiek en onderbouwing

Het feit dat het best goed gaat met de integratie (o.a. SCP-rapport gevestigd maar niet thuis, de Risbo-studie "ontwikkelingen in integratie" en het CBS-Rapport Integratie en Samenleven 2024) wordt in deze Kamerbrief niet uitgebreid toegelicht. Ambtelijk wordt geadviseerd om in vervolgbriefen en voortgangsrapportages deze aspecten meer nadruk te geven om te voorkomen dat 'integratie' en 'probleem' teveel met elkaar verbonden raken.

Discriminatie en racisme

De passages over preventie van discriminatie en racisme zijn op verzoek SPI sterk ingekort. Het kabinet en daarmee SZW heeft op dit onderwerp wel grote verantwoordelijkheden. De summiere aandacht hiervoor kan ertoe leiden dat het draagvlak voor uitwerking en uitvoering bij andere departementen, gemeenten en maatschappelijke partners wegvalt. Hiervoor zijn al aanwijzingen.

Antisemitisme

De balans tussen de aanpak van antisemitisme enerzijds en discriminatie op andere gronden en van andere groepen (zoals moslimdiscriminatie of discriminatie van Nederlanders met een Aziatische achtergrond) anderzijds is een punt van aandacht. In q1 volgt een onderzoek naar moslimdiscriminatie. MBZK heeft voor het nationaal programma anti Discriminatie en Racisme de verwachting uitgesproken dat SZW hier op een actieagenda dient te ontwikkelen. U zal hier tijdens de MR waarschijnlijk op worden geattendeerd.

Buitenlandse beïnvloeding

In eerdere versies was sprake van buitenlandse beïnvloeding in het informeel onderwijs. Deze passages komen niet meer voor in de brief, omdat er geen aanwijzingen zijn dat er buitenlandse invloeden zijn die de democratische rechtsorde ondermijnen – ook niet in het islamitisch weekendonderwijs.

Wel noemt de brief nog het tegengaan van onwenselijke beïnvloeding via financiering. U wordt erop gewezen dat buitenlandse financiering slechts

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

sporadisch voorkomt en dat – ook na gericht onderzoek – niet gebleken is dat deze is gericht op beïnvloeding.

Datum
17-12-2024

Zelfbeschikking en schadelijke praktijken

Onze referentie
2025-

- In de brief wordt aandacht besteed aan zelfbeschikking in de context van migratie en integratie. Hierdoor kan de indruk ontstaan dat zelfbeschikkingsproblematiek een migratiegerelateerde kwestie is. Zelfbeschikkingproblematiek is echter ook in andere gesloten gemeenschappen, zoals orthodox-christelijke groepen, aan de orde.
- De aanpak SP is sinds eind 2022 onderdeel van de aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM) van VWS.
- Om schadelijke praktijken zoals vrouwelijke genitale verminking (VGV), huwelijksdwang en eengerelateerd geweld te voorkomen, zet A&M in op voorlichting over het zelfbeschikkingsrecht in de AZC's en zet J&V in op kennisoverdracht via het inburgeringstraject. In aansluiting hierop zet SZW via het Meerjarenplan Zelfbeschikking in op het bevorderen van een verandering 'van binnenuit' in gesloten gemeenschappen met mensen die zelf onderdeel zijn van zulke gemeenschappen.
- Specifiek m.b.t. VGV hebben de bewindslieden van VWS, SZW, OCW, BZ en J&V gezamenlijk de verklaring tegen meisjesbesnijdenis ondertekend. Daarmee kunnen ouders op reis in het land van herkomst aan familie aantonen dat VGV in Nederland verboden is. Ouders geven aan dat deze verklaring hen helpt om met de druk van familie en groepsnormen om te gaan. Daarnaast verhoogt J&V samen met luchthaven Schiphol, NIDOS en de Koninklijke Marechaussee (KMar) de alertheid bij vluchten naar het buitenland waarbij meisjes het gevaar lopen slachtoffer te worden van VGV of uithuwelijking.
- J&V heeft het WODC opdracht gegeven tot onderzoek naar preventieve beschermingsmaatregelen. Naar verwachting in Q1 2025 gereed. Hierin worden ervaringen in andere landen meegenomen. In Nederland is een preventief uitreisverbod niet mogelijk (wel in bijvoorbeeld Zweden en VK voor meisjes die dreigen te worden uitgehuwelijkt of genitaal verminkt). In Nederland gaat dit via een Kinderbeschermingsmaatregel. Er is dus al wel een juridisch instrument.

Kernpunt 5: Relatie met moties en toezeggingen

In de Actieagenda worden de volgende moties en toezeggingen meegenomen:

- De motie van de leden Yeşilgöz-Zegerius en Bontenbal¹, over de taaleis in de bijstand.
- De motie van het lid Dijk² over het bestrijden van segregatie.
- De motie van het lid Van Vroonhoven c.s.³ over het doorbreken van zwijgcultuur.
- De motie-Becker (VVD)⁴ over het delen van betrokken maatschappelijke partners van het ministerie van SZW.

¹ Kamerstukken II, 2024-2025, 36651, nr. 21.

² Kamerstukken II, 2024-2025, 36651, nr. 26.

³ Kamerstukken II, 2024-2025, 36651, nr. 29.

⁴ Kamerstukken II, 2023-2024, 35228, nr. 45.

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

TER BESLISSING

Directie

Datum
17-12-2024

Onze referentie
2025-

Opgesteld door

Bijlage(n)
0

Aan

Staatsecretaris en Minister van SZW

nota

Concept-Kamerbrief Aankondiging Actieagenda naar Raad
Asiel en Migratie

Aanleiding

Een conceptversie van de Kamerbrief 'Aankondiging Actieagenda Integratie en Open en Vrije Samenleving' is gereed voor doorgeleiding naar de Raad Asiel en Migratie van 21 januari 2025 (NB: 14 januari is gereserveerd voor Oekraïne).

Geadviseerd besluit

- U wordt beiden geadviseerd aan te geven of u kunt instemmen met de doorgeleiding van deze versie van de Concept-Kamerbrief naar de Raad Asiel en Migratie.
- SP&I wordt geadviseerd het formulier voor bespreking in de Raad Asiel en Migratie te ondertekenen.
- U wordt geadviseerd tijdens de onderraad op politiek niveau af te stemmen over de openstaande punten waar geen ambtelijke overeenstemming is bereikt (kernpunt 1).
- Deze versie verschilt van de versie die is besproken in het ambtelijk voorportaal Ambtelijke Commissie Participatie en Integratie. U wordt geadviseerd in stemmen met een schriftelijke afstemmingsronde met de leden van dit ambtelijk voorportaal, voorafgaand aan de behandeling in de Raad Asiel en Migratie.

Kernpunten

Kernpunt 1: Openstaande punten voor bespreking in de onderraad

Buitenlandse beïnvloeding

Er is geen ambtelijke overeenstemming bereikt over het opnemen van specifieke landen met betrekking tot het onderwerp buitenlandse beïnvloeding. In de huidige versie zijn de landen specifiek genoemd.

	Nummer: 1	Auteur	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:08:23
	Nummer: 2	Auteur	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:09:52
	Nummer: 3	Auteur	Onderwerp: Notitie	Datum: 7-2-2025 13:10:04
	Lakken op grond van diplomatieke betrekkingen			
	Nummer: 4	Auteur	Onderwerp: Markering	Datum: 7-2-2025 13:09:57

Datum
17-12-2024

Onze referentie
2025- [REDACTED]

Vrouwelijke Genitale Verminking

- In de brief is opgenomen dat u met uw collega van VWS in gesprek zal gaan om te verkennen hoe de preventie van vrouwelijke genitale verminking (VGV) kan worden versterkt. Dit punt is nog niet ambtelijk of politiek afgestemd; u kunt uw voornemen (in gesprek gaan met uw collega van VWS) inbrengen tijdens de onderraad.
- In de brief is opgenomen dat wordt verkend hoe de pakkans van daders van VGV kan worden vergroot. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van JenV. U wordt geadviseerd dit te bespreken tijdens de Raad Asiel en Migratie.

Criminaliteit

In de Kamerbrief is een passage opgenomen over criminaliteit onder bepaalde groepen met een migratie-achtergrond:

- Met JenV is geen overeenstemming met het opnemen van (cijfers over) criminaliteit in de Actieagenda;
- Er bestaat een kleine oververtegenwoordiging van verdachten van strafbare feiten onder specifieke groepen migranten van de eerste en tweede generatie.
- Om in te zetten op de bestrijding of preventie van criminaliteit (dit is het terrein van JenV), of op het corrigeren van negatieve beeldvorming over Marokkaans-Nederlandse jongeren als gevolg hiervan, zal afstemming met JenV moeten plaatsvinden.

Kernpunt 2: Claim

De acties in de Actieagenda zijn momenteel financieel niet gedekt; hiervoor loopt een claimtraject richting de Voorjaarsnota. Zonder aanvullende middelen zullen deze ambities niet, of slechts zeer gedeeltelijk, kunnen worden waargemaakt. De taakstelling rijksbreed vormt een risico voor wet- en regelgevingstrajecten, beleidsuitwerking en uitvoering. Hier liggen politiek risico's.

Kernpunt 3: Samenwerking interdepartementaal en samenleving

De samenwerking met beoogde samenwerkingspartners, zoals andere ministeries, gemeenten, de VNG of andere maatschappelijke organisaties vanuit verschillende gemeenschappen, moet nog tot stand gebracht worden. Dit heeft nog niet kunnen plaatsvinden in verband met de wens de Actieagenda eerder naar de MR te brengen. Dit traject zal worden opgestart na instemming van de MR met de concept-Kamerbrief.

Kernpunt 4: Samenvatting en punten van aandacht

Samenvatting

Dit is een hoofdlijnenbrief waarin de Actieagenda wordt aangekondigd. De agenda heeft twee pijlers:

- Waarden en normen van de open en vrije samenleving (focus samenleving);
- Meedoen en aan de slag met taal en werk (focus nieuwkomers).

Acties die worden aangekondigd in deze Kamerbrief zijn:

Pijler 1: Inzet op zelfbeschikking, het tegengaan van intolerantie en onverdraagzame gedragingen, discriminatie, polarisatie, buitenlandse beïnvloeding, inzet op holocausteducatie en regels voor versterkte gebedsoproepen. Ook vallen hierin acties om het versterken van de sociale cohesie en het versterken van burgerschap.

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Pijler 2: Snelle integratie door betaald werk en het leren van de taal voor nieuwkomers. Belangrijke onderdelen zijn hierbij het niet afschaffen van de taaleis in de bijstand, een verdere verkenning naar een ondersteuningsstructuur voor asielzoekers en werk (naast wegnemen belemmeringen) en het versterken van de inzet op statushouders aan het werk waaronder specifieke inzet op de *empowerment* van vrouwelijke statushouders.

Datum
17-12-2024

Onze referentie
2025

Opbrengsten Actieagenda

- Met deze actieagenda wordt een stevige basis gelegd voor versterking van de inzet op taal en werk voor nieuwkomers voor de komende periode. Deze ontwikkeling draagt ook bij aan een directie-overstijgende samenwerking binnen SZW.
- Met deze actieagenda wordt ingezet op een substantiële opschaling op het gebied van tegengaan van polarisatie, het bevorderen van maatschappelijke samenhang en zelfbeschikking.
- De actieagenda verschaft, door uitvoering van de motie-Becker, op open en transparante wijze informatie over de samenwerkingspartners van SZW.

Integratieproblematiek en onderbouwing

Het feit dat het best goed gaat met de integratie (o.a. SCP-rapport gevestigd maar niet thuis, de Risbo-studie "ontwikkelingen in integratie" en het CBS-Rapport Integratie en Samenleven 2024) wordt in deze Kamerbrief niet uitgebreid toegelicht. Ambtelijk wordt geadviseerd om in vervolgbriefen en voortgangsrapportages deze aspecten meer nadruk te geven om te voorkomen dat 'integratie' en 'probleem' teveel met elkaar verbonden raken.

Discriminatie en racisme

De passages over preventie van discriminatie en racisme zijn op verzoek SPI sterk ingekort. Het kabinet en daarmee SZW heeft op dit onderwerp wel grote verantwoordelijkheden. De summiere aandacht hiervoor kan ertoe leiden dat het draagvlak voor uitwerking en uitvoering bij andere departementen, gemeenten en maatschappelijke partners wegvalt. **2** **hiervoor zijn al aanwijzingen.**

Antisemitisme

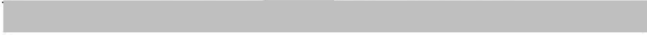
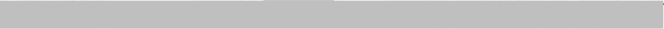
De balans tussen de aanpak van antisemitisme enerzijds en discriminatie op andere gronden en van andere groepen (zoals moslimdiscriminatie of discriminatie van Nederlanders met een Aziatische achtergrond) anderzijds is een punt van aandacht. In q1 volgt een onderzoek naar moslimdiscriminatie. MBZK heeft voor het nationaal programma anti Discriminatie en Racisme **4** **de verwachting uitgesproken dat SZW hier op een actieagenda dient te ontwikkelen.** U zal hier tijdens de MR waarschijnlijk op worden geattendeerd. **5**

Buitenlandse beïnvloeding

In eerdere versies was sprake van buitenlandse beïnvloeding in het informeel onderwijs. Deze passages komen niet meer voor in de brief, omdat er geen aanwijzingen zijn dat er buitenlandse invloeden zijn die de democratische rechtsorde ondermijnen – ook niet in het islamitisch weekendonderwijs.

Wel noemt de brief nog het tegengaan van onwenselijke beïnvloeding via financiering. U wordt erop gewezen dat buitenlandse financiering slechts

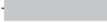
Welke dan? De lengte van de passages is ingekort maar ook dit kabinet en szw in het bijzonder zal blijven werken aan het tegengaan van elke vorm van discriminatie en racisme

	Nummer: 1	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: FreeText	Datum: 7-2-2025 13:10:51
	Welke dan? De lengte van de passages is ingekort maar ook dit kabinet en szw in het bijzonder zal blijven werken aan het tegengaan van elke vorm vandiscriminatie en racism			
	Nummer: 2	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
	Hiervoor zijn al aanwijzingen.			
	Nummer: 3	Auteur:	Onderwerp: Notitie	Datum: 7-2-2025 13:11:11
	Nummer: 4	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
	de verwachting uitgesproken dat SZW hier op een actieagenda dient te ontwikkelen.			
	Nummer: 5	Auteur:	Onderwerp: Notitie	Datum: 7-2-2025 13:11:22

sporadisch voorkomt en dat – ook na gericht onderzoek – niet gebleken is dat deze is gericht op beïnvloeding.

Datum
17-12-2024

Zelfbeschikking en schadelijke praktijken

Onze referentie
2025-

- In de brief wordt aandacht besteed aan zelfbeschikking in de context van migratie en integratie. Hierdoor kan de indruk ontstaan dat zelfbeschikkingsproblematiek een migratiegerelateerde kwestie is. Zelfbeschikkingsproblematiek is echter ook in andere gesloten gemeenschappen, zoals orthodox-christelijke groepen, aan de orde.
- De aanpak SP is sinds eind 2022 onderdeel van de aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM) van VWS.
- Om schadelijke praktijken zoals vrouwelijke genitale verminking (VGV), huwelijksdwang en eengerelateerd geweld te voorkomen, zet A&M in op voorlichting over het zelfbeschikkingsrecht in de AZC's en zet J&V in op kennisoverdracht via het inburgeringstraject. In aansluiting hierop zet SZW via het Meerjarenplan Zelfbeschikking in op het bevorderen van een verandering 'van binnenuit' in gesloten gemeenschappen met mensen die zelf onderdeel zijn van zulke gemeenschappen.
- Specifiek m.b.t. VGV hebben de bewindslieden van VWS, SZW, OCW, BZ en J&V gezamenlijk de verklaring tegen meisjesbesnijdenis ondertekend. Daarmee kunnen ouders op reis in het land van herkomst aan familie aantonen dat VGV in Nederland verboden is. Ouders geven aan dat deze verklaring hen helpt om met de druk van familie en groepsnormen om te gaan. Daarnaast verhoogt J&V samen met luchthaven Schiphol, NIDOS en de Koninklijke Marechaussee (KMar) de alertheid bij vluchten naar het buitenland waarbij meisjes het gevaar lopen slachtoffer te worden van VGV of uithuwelijking.
- J&V heeft het WODC opdracht gegeven tot onderzoek naar preventieve beschermingsmaatregelen. Naar verwachting in Q1 2025 gereed. Hierin worden ervaringen in andere landen meegenomen. ¹ **Nederland is een preventief uitreisverbod niet mogelijk (wel in bijvoorbeeld Zweden en VK voor meisjes die dreigen te worden uitgehuwelijkt of genitaal verminkt).** In Nederland gaat dit via een Kinderbeschermingsmaatregel. Er is dus al wel een juridisch instrument.

² **Waarom in Zweden wel hier niet**

Kernpunt 5: Relatie met moties en toezeggingen

In de Actieagenda worden de volgende moties en toezeggingen meegenomen:

- De motie van de leden Yeşilgöz-Zegerius en Bontenbal¹, over de taaleis in de bijstand.
- De motie van het lid Dijk² over het bestrijden van segregatie.
- De motie van het lid Van Vroonhoven c.s.³ over het doorbreken van zwijgcultuur.
- De motie-Becker (VVD)⁴ over het delen van betrokken maatschappelijke partners van het ministerie van SZW.

¹ Kamerstukken II, 2024-2025, 36651, nr. 21.

² Kamerstukken II, 2024-2025, 36651, nr. 26.

³ Kamerstukken II, 2024-2025, 36651, nr. 29.

⁴ Kamerstukken II, 2023-2024, 35228, nr. 45.

 Nummer: 1   Auteur: Onderwerp: Notitie   Datum: 7-2-2025 13:12:25

 Nummer: 2   Auteur: Nobel, J.N.J.   Onderwerp: FreeText   Datum: Onbepaald

Waarom in zweden wel hier niet

 Nummer: 3   Auteur: Nobel, J.N.J.   Onderwerp: Highlight   Datum: Onbepaald

In Nederland is een
preventief uitreisverbod niet mogelijk (wel in bijvoorbeeld Zweden

TER BESLISSING

Directie

Datum
05-02-2025

Onze referentie
2025

Opgesteld door

Uiterlijk bij
5 februari 2025

Bijlage(n)
1

Aan Staatssecretaris

nota

Aankondiging Actieagenda Integratie

Aanleiding

Hierbij ontvangt u de meest recente versie van de Kamerbrief 'Aankondiging Actieagenda Integratie'. De Kamerbrief wordt op 7 februari besproken in de MR. Dit is de verzendversie, zodat de brief na bespreking in de MR samen met de eerdere beslisnota's naar de TK kan worden gestuurd.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd de Kamerbrief Actieagenda Integratie bij akkoord in de MR te ondertekenen en laten verzenden.

Kernpunten

- Ten opzichte van de laatste versie zijn enkel wijzigingen aangebracht in het format en de punctuatie. Er zijn geen inhoudelijke aanpassingen gemaakt.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief Aankondiging Actieagenda Integratie	Ter informatie (niet verzenden)	

 Nummer: 1   Auteur: Nobel, J.N.J.   Onderwerp: Tekst plaatsen   Datum: 7-2-2025 09:56:58

SP&I Akkoord
07/02/2025

 Nummer: 2   Auteur: Onderwerp: Markering   Datum: 7-2-2025 13:14:14
